

Dohoda o fondu obnovy EU je dobrou zprávou pro ekonomiku ČR

Vedoucí představitelé EU dosáhli na svém zasedání od 17. do 21. července 2020 dohody o balíčku ozdravných opatření a rozpočtu na období 2021–2027. Tento finanční injekce má pomoci EU zotavit se z následků pandemie a podpořit investice do ekologické a digitální transformace. Komplexní balíček v celkové výši 1 824,3 miliardy eur se skládá z víceletého finančního rámce (VFR) a mimořádného fondu na podporu hospodářského oživení v rámci nástroje Next Generation EU (NGEU). Novinkou je možnost Evropské komise půjčit si na kapitálových trzích.

VFR se bude týkat sedmiletého období od roku 2021 do roku 2027. Spolu s NGEU bude rovněž hlavním nástrojem k obnově ekonomiky po pandemii COVID-19. Celková velikost VFR v hodnotě 1 074,3 miliardy eur umožní EU splnit její dlouhodobé cíle a podpořit národní ekonomiky, které prochází hlubokou recesí. Výhodou tohoto opatření je návrh předložený předsedou Evropské rady Charlesem Michelem v únoru, jenž byl výsledkem dvou let diskuzí mezi členskými státy. Součástí VFR bude sedm výdajových kapitol: jednotný trh, inovace a digitální oblast; soudržnost, odolnost a hodnoty; přírodní zdroje a životní prostředí; migrace a správa hranic; bezpečnost a obrana; sousedství a svět a evropská veřejná správa.

Fond na podporu oživení poskytne Unii prostřednictvím nástroje NGEU prostředky nezbytné k řešení výzev spojených s pandemií COVID-19. **Historicky poprvé tak EU poskytne peníze v podobě společného záchranného fondu na podporu ekonomiky v recesi. Bezprecedentní novinkou je také to, že Komise bude v souladu s dohodou zmocněna vypůjčit si na finančních trzích prostředky.** Celkový rozpočet NGEU činí 750 miliard EUR, z toho 390 miliard eur bude rozděleno ve formě grantů a 360 miliard eur ve formě půjček. Peníze nabyté na finančních trzích budou dle dohody splaceny do konce roku 2058. Dluh mají splácet státy EU společně, podle podílu na celkové ekonomice EU. Částky v rámci NGEU budou přiděleny na celkem sedm programů: facilita na podporu oživení a odolnosti, Horizont Evropa, Program InvestEU, rozvoj venkova, Fond pro spravedlivou transformaci a program rescEU.

Jednou z hlavních oblastí čerpání prostředků mají být projekty v oblasti klimatu (až 30 % celkových výdajů z VFR a NGEU). To má přispět k dosažení klimatické neutrality EU do roku 2050, což je součástí Zelené dohody pro Evropu (European Green Deal) a je také v souladu s cíli Unie v oblasti klimatu do roku 2030 a Pařížskou dohodou. **Další klíčovou oblastí je digitální transformace ekonomik**, která má přispět k růstu přidané hodnoty a vyšší konkurenceschopnosti států EU.

Významnost této historické dohody o společném záchranném fondu, která je symbolem silné a jednotné Evropy, zachytily i **evropské měny, které reagovaly posílením**. Česká koruna byla po skončení jednání na nejsilnější hodnotě od začátku března 2020.

Česká republika bude v příštích sedmi letech z rozpočtu EU čerpat 35,7 miliardy eur (přibližně 950 miliard korun). To je o téměř čtyři miliardy eur víc, než v současném, končícím období. Z programu VFR dostane 27 miliard eur (718 miliard korun) a z fondu NGEU bude navíc na dotacích rozděleno 8,7 miliardy eur (přes 230 miliard korun). Další 15,4 miliard eur (410 miliard korun) si bude moci za výhodných podmínek v rámci fondu vypůjčit.

Čeští analytici se shodují, že vyjednaná dohoda je pro českou ekonomiku příznivá, i když letošní propad ekonomiky již neztlumí. ČR by i nadále měla zůstat čistým příjemcem finančních prostředků z EU. Důležité ovšem bude umět tyto zdroje dobře využít. Podmínkou toho je vytvoření kvalitních projektů, které budou splňovat požadované parametry Komise. Jedná se zejména o investice na ochranu klimatu nebo do digitalizace, zdravotnictví a infrastruktury. Úlohou české vlády tak nyní je sestavení plánu reforem, které jsou podmínkou pro čerpání peněz. Tyto reformy, které budou součástí investičních priorit ČR v připravované hospodářské strategii (viz strana 3), by měly být představeny na podzim a následně je pak Česko předloží Bruselu ke schválení. Negativní stránkou dohody pro ČR je zejména nižší objem investic do Fondu spravedlivé transformace, které mají řešit mimo jiné důsledky ústupu od uhlí v postižených regionech.

Zdroj: consilium.europa.eu, ČTK, ČT24, patria.cz, forbes.cz, dotaceeu.cz, vlada.cz, MPO

Z DOMOVA

Stát přispěje ubytovacím zařízením za pozastavení provozu

Vláda schválila další z programů MMR, které pomáhají občanům a podnikatelům v boji proti dopadům koronavirové pandemie. Program COVID – Ubytování je zaměřen na ubytovací zařízení. Stát jim přispěje částkou 100 až 330 Kč (v závislosti na kategorii a třídě ubytovacího zařízení) na pokoj a noc za období, kdy musela být uzavřena. V rámci vyplácení podpory bude zohledněna i sezónnost zařízení tzn., pokud v předchozích dvou letech bylo zařízení uzavřeno, na podporu nárok mít nebude, popřípadě bude poměrně krácena. MMR vyhlásí výzvu k předkládání žádosti o dotaci během srpna. Žadatel vyplní online formulář žádosti, která bude zpřístupněna zároveň s vyhlášením výzvy, a doručí na Státní fond podpory investic, který bude žádosti administrovat. COVID – Ubytování počítá pouze s ubytovacími zařízeními, kam nespádají krátkodobé pronájmy typu Airbnb.

Zdroj: www.mmr.cz

Program COVID plus se rozšířil o dopravu a cestovní ruch

Exportní garanční a pojišťovací společnost (EGAP) začala v rámci záručního programu COVID plus pro velké exportně zaměřené firmy přijímat žádosti od podniků z cestovního ruchu a dopravy. Ty byly dosud z programu vyloučené. Rozšíření na konci června schválila vláda, nyní program získal i notifikaci Evropské komise. Program COVID plus je zaměřen na firmy s více než 250 zaměstnanci a minimálně pětinovým podílem vývozu na ložských tržbách, včetně výrobních dodávek pro jiného exportéra. EGAP dosud v rámci programu schválil 22 záruk za zhruba 3,6 miliard korun.

Zdroj: ČTK

OKD plánuje skončit těžbu, ohrozí to ocelárny

Těžba ve všech dolech černouhelné společnosti OKD by měla být ukončena na konci roku 2021 nebo nejpozději v roce 2022. O případném ukončení v příštím roce se rozhodne letos v říjnu podle vývoje cen uhlí. Vyplývá to z materiálu o navýšení základního kapitálu státní společnosti Prisko, který projednala vláda. Podle něj označilo tuto variantu na konci června za nejvhodnější představenstvo

OKD. Materiál sice úplně nevylučuje pokračování těžby na dole ČSM i po roce 2021, tento ekonomický model podle dokumentu však musí být postaven na návratu cen uhlí na úroveň před koronavirovou krizí a zároveň alespoň na stagnaci cen v dalších letech.

Rychlejší útlum těžby černého uhlí znamená další komplikace pro už teď těžce zkoušené tuzemské ocelářství. Ocelářská unie se obává, že podniky by mohly přijít o stabilní dodávky koksovateľného uhlí, a tím také o konkurenční výhodu. Ocelárny se budou muset spoléhat na dovoz buď z Polska, nebo dokonce až ze zámoří.

Zdroj: ČTK, e15.cz

Názory lidí na ekonomickou situaci ČR se zhoršily

Názory lidí na ekonomickou situaci České republiky se podle průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění Akademie věd prudce zhoršily. Zatímco v březnu ji jako dobrou hodnotila téměř polovina lidí, aktuálně je to necelá čtvrtina. Zároveň stoupl podíl negativních hodnocení z březnových 12 procent na aktuálních 33 procent. Další vývoj hospodářství vidí Češi ještě hůře. Se zhoršením počítají tři čtvrtiny respondentů, letos v lednu to přitom byla třetina. Propad je zjevnou reakcí na nastupující ekonomickou krizi spojenou s koronavirovou pandemií.

Zdroj: ČTK

Ekonomika podle odhadů ČBA klesne o 7,5 %

Česká bankovní asociace (ČBA) v nové prognóze očekává na základě odhadů ekonomů českých bank, že ekonomika letos klesne kvůli dopadům šíření koronaviru v průměru o 7,5 procenta. Příští rok by se pak měla ekonomika vrátit k růstu 5,3 procenta. Aktuální odhady ČBA nepočítají s případnou další vlnou pandemie na podzim, ani s opakováním plošných opatření proti šíření koronavirové nákazy v případě, že by se počet nakažených razantně zvyšoval. Nastartování a budoucí vývoj ekonomiky jsou nyní podle ČBA závislé zejména na vývoji zahraniční poptávky a obnovení důvěry v ekonomiku. Na úroveň roku 2019 by se ekonomika měla vrátit nejdříve v roce 2022.

Zdroj: ČTK

Němci přišli o pozici jedničky mezi zahraničními investory

Největšími zahraničními vlastníky podle investovaného kapitálu do základního jmění českých firem jsou se 128,6 miliardy korun Nizozemci. Následuje Lucembursko se 107,7 miliardy korun, na třetím místě jsou Němci s 96 miliardami korun. Poprvé od roku 2016 tak Němci nejsou největšími zahraničními vlastníky českých firem z pohledu objemu investovaného kapitálu do základního jmění. Uvedla to poradenská společnost Bisnode. Celkový objem zahraničního kapitálu u 20 největších zahraničních vlastníků meziročně klesl o čtyři procenta z 835,4 na 800 miliard korun a je nejnižší od roku 2015.

Zdroj: e15.cz

ZE ZAHRANIČÍ

Zelená energie v EU poprvé porazila fosilní paliva

Dlouhodobá snaha Evropy odvrátit se od uhlí jako zdroje energie nabírá na rychlosti. Uhlí bylo v Evropě po staletí motorem průmyslové revoluce, teď už ale nemůže soutěžit s méně znečišťujícími zdroji výroby elektřiny, což přimělo vlády a firmy uzavřít doly a elektrárny. Obnovitelné zdroje energie tak letos poprvé překonaly fosilní paliva, když na výrobě elektřiny v EU se podílely 40 procenty, zatímco fosilní paliva 34 procenty. Uvádí to pololetní zpráva nezávislého institutu Ember. Všechny země na tom však nejsou stejně, největším producentem elektřiny z uhlí je v EU Polsko, České republice patří třetí příčka. Přelomová unijní dohoda Next Generation EU (viz úvodní článek) může státům pomoci urychlit přechod z uhlí na čistší zdroje okamžitým zvýšením investic.

Zdroj: patria.cz

Stříbro je nejdražší od roku 2013

Cena stříbra vyletěla na komoditních trzích na nejvyšší úroveň od roku 2013, když na začátku včerejšího obchodování cena posílila o 7,2 procenta na 22,84 dolaru za jednu troyskou uncii. Investoři poptávají také zlato, jehož cena se rovněž pohybuje kolem rekordních úrovní. Důvodem jsou očekávání investorů, že centrální banky a vlády přijdou s dalšími ekonomickými stimuly.

Zdroj: e15.cz

Na Slovensku hrozí propuštění 60 tisíc lidí

Na Slovensku je podle největších zaměstnavatelů ohroženo 60 tisíc pracovních míst, firmy od vlády očekávají zvýšení pomoci na udržení zaměstnanosti v souvislosti s dopady pandemie nemoci covid-19. Novinářům to v úterý řekl Tibor Gregor, výkonný ředitel Klubu 500, který sdružuje velké zaměstnavatele. Kabinet premiéra Igora Matoviče naposledy jen prodloužil stávající program pobídek, samotnou částku příspěvků nezvýšil. Nezaměstnanost v zemi v červnu vystoupila na více než tříleté maximum

7,4 procenta. V posledních čtyřech měsících přibýlo do evidence na úřadech práce přes 64 600 nezaměstnaných, kteří by mohli okamžitě nastoupit do práce.

Zdroj: ČT24

Čína a SAE odstartovali svoje první mise na Mars

Spojené arabské emiráty odstartovaly historickou misi a vypustily první sondu Naděje směrem k Marsu. K rudé planetě by měla doletět za sedm měsíců. Raketa se sondou, na jejíž vývoj Spojené arabské emiráty vynaložily 200 milionů dolarů, odstartovala z japonského vesmírného

centra Tanegašima. Podle plánu by se v únoru příštího roku měla dostat na oběžnou dráhu Marsu a začít plnit svoje úkoly.

Z čínského kosmického střediska Wen-čchang na ostrově Chaj-nan odstartovala raketa Dlouhý pochod 5, která nasměruje k Marsu družici s přistávacím modulem a průzkumným vozítkem. Jde o první pokus Číny s přistáním na rudé planetě, které se předpokládá v dubnu nebo květnu příštího roku.

Zdroj: forbes.cz, ČTK

MPO a NERV připravují hospodářskou strategii pro nadcházející desetiletí

Na podzim by měla být představena hospodářská strategie, která má například ukazovat změny ve struktuře energetiky či dopravy až do roku 2030. Strategie vzniká ve spolupráci MPO a Národní ekonomické rady vlády (NERV). Činnost tohoto expertního týmu, který pracoval už v letech 2009 až 2013 při finanční krizi, byla letos v dubnu obnovena v novém složení. Nyní se věnuje například konkurenceschopnosti českého hospodářství a připravuje doporučení u strategických dokumentů.

Cílem NERV bude nyní hlavně spolupráce na přípravě hospodářské strategie do roku 2030, která by měla být mimo jiné předložena i Evropské komisi jako podklad pro čerpání 182 miliard korun z fondu Evropské unie pro pomoc ekonomikám zasaženým koronavirovou krizí. ČR by mohla začít čerpat peníze příští rok v létě. Peníze získané z EU by se měly využít zejména na digitalizaci, vzdělávání, zdravotnictví a ke zvýšení energetické účinnosti.

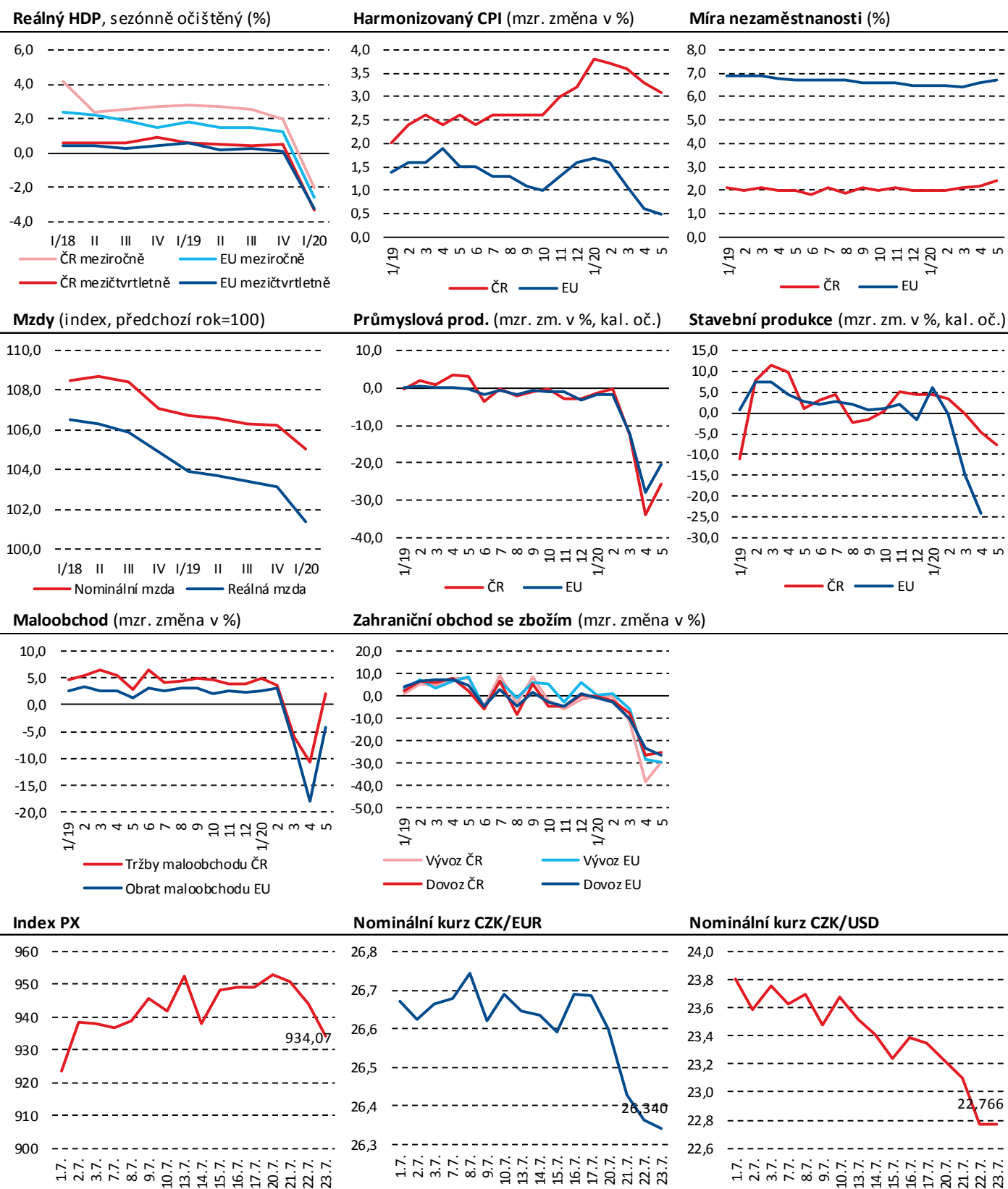
Strategie bude navazovat na v loňském roce schválenou Inovační strategii České republiky 2019-2030: Czech Republic – The Country for The Future. Hospodářská strategie bude rovněž propojena s Národním investičním plánem.

Nicméně v současném nelehkém období je důležité řešit nejen dlouhodobou strategii, ale i aktuální problémy vzniklé v souvislosti s pandemií. Členové NERV proto zároveň informovali také o možnostech ohledně oživení ekonomiky v podobě podpory nezaměstnanosti a soukromé spotřeby. Navrhují mimo jiné podporu nízkopříjmových skupin, například rozšířením okruhu rodin, které mají nárok na přídavek na dítě. Dále by měli lidé, kteří kvůli pandemii přišli o práci získat podporu pro možnou rekvalifikaci. Zároveň by měl být v ekonomice dlouhodobě zákonem ukotven tzv. kurzarbeit. Podpora v nezaměstnanosti by mohla být podle NERV z předkrizové mzdy. Mezi další návrhy členové NERV zařadili také možné změny zákonů kvůli daňovému zvýhodnění firemních investic. Mohly by se tak zvýšit limity odpisů, jedná se i o zkrácení odpisového období nebo zavedení mimořádných odpisů majetku.

NERV a MPO připravují také plán k podpoře nových technologických firem. ČR v tomto ohledu zaostává za lídry ze západní i střední Evropy. Zjednodušit by se mělo financování mladých společností rizikovým kapitálem, měl by se rozšířit mandát Českomoravské záruční a rozvojové banky v investiční oblasti nebo systém R&D pobídek pro univerzity.

Zdroj: ČTK, ČT24, patria.cz, MPO

Makroekonomická situace v ČR a EU27

Zdroje: Eurostat, ČSÚ, BCPP, ČNB, grafy MPO